

Bizkaiko seme bat altaretara bidean. Domingo Iturrate Zubero, Irukoiztarra. Gure egunotakoa da (1901-1927)

Arin bai arin doa gauzea aurrera. Laster Bizkaiko seme bat geiago izango dogu altaretan: Domingo Iturrate Zubero, Irukoiztar gaztea zana, Dimako semea. Ain zuzen, urte bi eta askoz geiago ez dira, Aita Santuak Jaungoikoaren Serbitzari maillara jaso ebala, eta santutasun bidean bikain izan diranen antzeko egin euskula. Eta aurten, uda aldirantza, Zoriondunen maillan jarriko deusku.

Praille euskaldun gazte onegaz ikusiko doguna gitxitan jazoten dana da: beronen anai, lloba senide urko, eta ezagun askotxo bizi dirala, zoriondunen koroia buruan, altaretan ikus-tea. Geure-geure egunetakoa dogu, gizaldi onetan jaio ta illa. Eta santutasuna ez deutso emon, beste askori lez, bere bizia borerreruen eskuetan siñismenaren alde unetxo baten emon izanak, ez. Bizi laburra izan badau be, kanpo errietan ekintza andietan ibilli ez bada be, bere eguneroko egikeretan baiño bizi izan ez bada be, eguneroko bizitza orretan emon dau bere jaungoikozko bizitzaren argitasunik naikoa, eta il orduko asi zan bazterretan, bera ezagutu eben lekuetan, santuen artean bera jarri bear zalako zurrumurrua eta eragiña sortzen.

Bai, ilbarri ilbarritatik etorri da eragiñ au. Urte bi igaro baiño len zabal dabil bere bizitza liburu bitan, bata erderazkoa eta bestea euskerazkoa.

Mixioetara joateko asmoak erabilli zituen mutikotarik. Asmo orreitarako barik, Irukoiztarren nagusiak euren gazteen eskolatzaille eta arima-zuzendari izateko nai eben; baiña Jaungoikoaren asmoak beste nonbaitetik beste nobaiterantza ebilzan. Bere zerurako nai eban, antza, eta Beregan eroan euskun.

Baiña ez guretzat lenago eredu izateko argi-izpi batzuk emon barik. Argi ederrak, orraitio, Santu izatea ez da txantxetako gauzea, gero! Santu izateko noraiñoko maillak jo bear diran, Karmel onen orrietara dakargun Erromako Erabagiak erakutsiko deusku: kristiñautasunean eta gizontasunean, bietan, gorengo mailletara eldu bear da, eta jaungoikozko onoime-nak, eta gizon gizonago egiten daberen onoimeak neurri andi baten lortu bear dira. Santutasuna ez da umekeririk. Santutasunak gizon eldu eta sendo egiten gaitu. Santu izatea ez da zorakeririk. Santu izateak danetan zur eta neurri oneko egiten gaitu. Orixe esango deusku Erromako Erabagiak. Erabagi onetan ez jaku emoten argitasun zeatzik. Argitasunok eurak erabilli dabean agiritan dagoz, eta laster liburu barriak emongo deus-keuz. Baiña Erabagi orrek diñoskunaren mamia zein dan bada-kigu: Domingo Iturrate Zubero gaztea, kristiñau zanez eta gizon zanez, neurri bikain eta betera eldu zala.

Karmel aldizkari onen irakurleentzat jakingarri izango dalakoan, ez dogu esan barik itxi nai zertxo bat. Domingo gaztea Erromatik onantza etorri zanean, argitara urten barri ebillen liburu bat emen, gure artean, Aita Pi karmeldarrak euskerararututako Kempis, Kristoren Antz-bidea. Eta Aita Domingo, liburu ori bere bide-zorrotxoan ebala, joan ei zan Belmontera, andik laster ilgo zaneke praille-etxera, bitarteetan irakurteko.

Eta geiagoko barik, emen doa Santuen Arazoetarako Erroman Eleizeak daukan Batzordeak, 1980ko urrillaren amaikan artutako erabagia. Itaun bati egindako erantzun antzean dator eta Erabagi ori artzeko erabilli diran bide guztiak aitatzen ditu. Jakin nai dabena auxe da «ia argi dagoan kasu onetan (Aita Domingo onen kasuan) eta nai diran asmoetarako, neurri bikaiñean izan diran Jaungoikoagazko onoimenok, siñismena, itxaropena eta Jaungoikoaganako eta lagun urkoaganako maitasuna, eta bardin sustraizko onoimenok, zurtasuna, zuzentasu-

na, neurrizkotasuna eta sendotasuna, euron ondokoakaz batera».

Ona, orain, itzez itz, Erromako Batzorde orren erantzuna.

«Irutasun guztiz Deunaren berarizko gurtzaille izatea Irutasun gurgarri eta betiko orren izena daroan Ordenak, sortu zanetik, bere ezaugarritzat euki dauala, eta gerora, gizaldiz gizaldi, etenbako etorrian, geituz joan dala, gauza jakina da (Ikusi Irukoiztarren legearauak, 4 z.). Orregatik, Ordena onetan sartzen diranak eskeintza barri apartekoaz emoten deutse euren burua Irutasunari, eurak diralako, bestetariko prailleen artean, Jaungoikoak autatuak, Irutasun guztiz Deunaren izen miragarria munduan zear zabaltzeko. (Ikusi Sortzez Garbiaren Joan Bautista Santuaren Liburuak, VI, 4).

Emen labur agertu dan Irukoiztarraren irudi au Ordenako Legearuetan onantxe dago argiago jarrita: «Irukoiztarrai dei egiten jake Kristoren eta Eleizearen misterioa bizitzeko, eta Irutasun guztiz Deunaren bizian egunean baiño egunean parte andiagoa artzeko, artu daben graziaren neurrian Jaungoikoaren borondatea osoan eta ezauera osoaz egiñez, Kristoren antzera, Kristok, Espiritu Santuak eragiñik, Aitaren borondatea gauza guztietan billatu eta egin eban lez» (Legeak, 35 garren z.).

Bizi-lege eta arauok beretzat emontzat eta berak alan egi-tekotzat artu zituen Sakramentu guztiz Santuaren Domingo Jaungoikoaren Serbitzariak, azken aldiotan Irukoiztarren Ordenaren apaingarri eta edergarri izan dan onek.

Jaio, 1901-ko maiatzaren 11n jaio zan Euskalerriko Dima errian (Bizkaian), orduan Gazteizkoa eta orain Bilbokoa dan Eleizbarrutian, Jaungoikoak abadetzarako eta prailletzarako deitutako ainbat gazte sortu dituan mintegi ugarian. Gurasoak, Simon Iturrate eta Marta Zubero, etxalde alasoko baten jau-beak, baiña fede zintzoz eta ekandu onez aberatsago ziranak, umea jaio ta urrengo egunean bateatuteko ardurea artu eben, izena Domingo ipinten eutsoela. Amaika seme-alaba guraso izan ziran: Domingo auxe, lenengoa. Txikitarik Jaunaren bidean ondo azi eben, eta berak erakutsirik ederrenak emon zituen, oso esaneko, lotsa oneko, gaiztasunik bako eta on egin gurako izanik, lagunen izpillu izateraiño. Umeen olgetak ez zituen ain

gogoko; eskola-bitarteko asti-orduak abadeai mez-erasoten eta beste eleizkizunetan laguntzen emoten zituen. Poz-etzitan egoten zan eleizgizonai lagun egiteko erarik ebanean. Baketsua zan izatez; agintzen jakona egiten zoli bai zolia; ikustekoa zan, barriz, eleizkizunetan ebillenean eukan modu ona.

Lenengoko ikaste-urteak erriko eskola bitan egin zituen, eta uda-aldian, beste maixu batzuen etxe-eskolan be bai. Orduan oi zanez, amargarren urtean urreratu zan Eukaristi-maira, eta arik urte bigarrenean artu eban Sendotzako sakramentua. Jaungoikoak bere arlorako egiten eutsan deiari baietz esanez, Domingo, 1914-ko Iraillaren 30n, Irukoiztarrak Algortan eukan praillegeitegian sartu zan. Gexoak artuta, gurasoenera biurtu bearra dauko, baiña gerotxoago praillegeitegian da ostera, eta bai nagusiak uste baiña askoz aurrerago eldu be. Izan be, denerako zolitasunez, apaltasunez, legeak bete-gurez, arimako gauzetarako garrez, eta jakitun urtetako gogo onez ornidurik, ez zituen aurrerakada txikiak egin, bere lagunen eta beste prailleen on-eretzirik ederrena irabaziaz.

Praille-soiñekoa jazteko aintzat artu ebanean, 1917ko Abenduaren amaikan, asierea emon eutsan Praillegeien azikuntzako urteari, La Bien Aparecida-ko komentuan, Santander-ko elizbarrutiko Marron errian, bateoan artutako izenagaz beregaz. Urte orretan, argi bai argi erakutsi eban bere bizikera utsik bakoa, praille-legeak betetako zeaztasuna, bere moduzkotasun eta apaltasuna, eta besteentzat eredutzat ipinten eben. Antxe bertan egin eban 1918ko Abenduaren 14n profesatxikia. Gero, 1919n, Erromara bialduta, Aita Santuaren izeneko Gregoriana Ikastetxe Nagusian Filosofi eta Teologi-ikasketak, biak *cum laude* (aitamen onez), amaitu zituen, eta 1926n irakasle-titulua atera. Bien bitartean, lenago, 1922ko Urrillaren 23n, profesatxikia nagusia eginda eukan.

Erroman ikasten ekin eutsan aldian, arritzekoa izan zan ikaslearen barruko apaltasuna, etenbakoa otoitzean ekitea, aingeruzkoa erakusten eban gorputzeko modu eta lotsa ona. Otoitzaz, deboziñoazko egitadakaz, aragia eziaz eta praille-bizitzea zintzo eroanaz eusten eutsan barruko garrari. Beti zan gogaldi bardiñekoa, guztientzat txeratsu eta atsegiña; anaien premiña edo bear-izanetan an zan bera laguntzeko prest; bein

baño geiagotan nagusiak neurria ezarri bear izan eutsoen eukan barruko garrari, ain zan beretzat bakarrik latza eta erruki bakoa. Ikasleen begirari edo zelatari izan zaneko lau urteetan ondo baño obeto erakutsi eban bere zurtasuna, maitasuna eta zentzun onezko jokabidea. Jaungoikoaren Amarentzat semebiotza izan eban beti eta ez eukan neurririk Irutasun Deuna gurtzeko. Sakramentu Santuaren alderako deboziñoa be agiri-agirian ikusten jakon. Santu egin gurearen egingurez, beti Jaungoikoaren aurrean onentzat eukana egitera beartu eban bere burua.

Alango baten, 1925ko Abuztuaren 9n lortu eban berak ain gartsu opa izan ebana, Kristoren abade egitea.

Arimak salbatzen laguntzea eta Irutasun txit Deunaren aintza zabaltzea ain gogoko zituela, Jaungoikoaren Serbitzari onek nagusiai baimena eskatu eutsen mixiñoerrietara joateko, lendik eurak olango berbea emona eutsela-ta. Baña, 1926, Cordoban izandako Probintzi-batzarrak ikasleen arduradun izentau eban, eta filosofo eta teologoek irakasle egin. Karguok, orraitio, ezin izan zituen iñoz artu; osasun onekoa ez izanik, lanen lanak erasota, bularreko gatx gogor osatu-eziñak jota, Española biurtu bearrean aurkitu zan, urte bereko iraillaren asieran: lenengo, Algorta-ko komentura, gero Madrid-ekora, eta, azkenez, Cuenca-ko Eleizbarrutiko Belmonte-kora. Emen, arik iru illabetegarrenean, eleizakoak artuta, praille anaien eskulaguntzaz eta maitasunez inguraturik, Jaunaren grazian il zan, 1927ko Apirillaren 7n, 26 urte bete barik, baiña urte luzeetako irabaziz beterik.

Munduan kristiñau-bitzaren eta Irukoiztarren artean praille-bitzaren eredu bikain izan zan au, bizi zala, inguruokak santutzat euki eben. Ilda gero, egunetik egunera andiagoa egin zan santu-izen ori eta zerutiko mirariakaz ba-zirudian Jaungoikoak be baietza emoten eutsala. Au ikusirik, Jaungoikoaren Serbitzari oni santu-maillako omenak emoteko legebidari asierea emon jakon. Orretarako auzia, Goztaiñen agindupean, Gazteiz-ko Gotzaitegian (1928 - 1931), Cuenca-koan (1931) eta, eskabidea gora eginda, Erromako Bikarioaren aurrean (1932-1936) garbituta gero, Pio XII garrenaren baietzaz. Arazoa Aita Santuaren aurrera eroan zan, 1958-ko Maiatzaren

29n. Gero, urtarrillaren 3n, Jaungoikoaren Serbitzari oni agiri-ko santu-gurtzarik emon ez jakolako Agiria aterata, legez asi ziran, Aita Santuaren agindupean, santutzakoaren onoi-menakotxari eginbearreko auzibideak, Bilbo-ko Gotzaitegian (1959-61), eta Cuenca-koan (1956-1961). Auzi guzti onei legezko indarra eta siñisgarritasuna 1964ko Martxoaren 21n izenpetutako Erabagiak emon eutsen.

Olantxe, legez eginbearreko guztiak eginda gero, Sakramentu guztiz Santuaren Domingo onek Jaungoikoagazko onoi-menak, beste sustraizko onoi-menak eta euron ondokoak izan ete zituen eztabaidara jo zan, lenengo, 1980ko Zezeillaren 19n, Atarako Kargudunak eta Santuen Arazoetarako Kongregaziñoaren eretxi-emoilleak egindako beren-beregiko Batzarrean; urrengo, barriz, urte bereko Bagillaren 10n, Kardenalen Batzar Osozkoan; emen, Aloisio Chiapi Kardenal jaun agurgarriak, Arazo onen txosten-egille zanez, onako ezbai au aurkeztu eban argitzeko: *«Ja argi dagoan kasu onetan eta nai dan asmotarako neurri bikaiñean izan dirala Jaungoikoagazko onoi-menok, Siñismena, Itxaropena, eta Jaungoikoaganako eta lagun urkoaganako Maitasuna, eta bardin sustraizko onoi-menok, Zurtasuna, Zuzentasuna, Neurritzotasuna, eta Sendotasuna, euron ondokoakaz batera»*. Batzarrean ziran Kardenal agurgarriak, txostena entzunda, baietz erantzun eben.

Urrengo, Kongregaziñoako Buru dan Konrado Bafile Kardenalak gauza guztion barri emonda, aurtengo Bagillaren 19n, Joan Paulo IIgarrenak Jaungoikoaren Serbitzari onen goraberrako Erabagia edo Dekretoa prestetako agindu eban, olan Kardenal Jaunek ebatzia ontzat emonez.

Alan egin danean, bean izenpetzen dauan Kardenalari, eta Aloisio Chiapi, arazo onetan txosten-egille dan Kardenalari, eta legeak agintzen dauan guztiai Batzarerrerako deia eginda, neu Gotzain Sekretario nintzala, eta guztiok aurrean giñala, Aita Santuak bein betiko ebatzia emon eban: *«Argi dago, bai, Sakramentu Santuaren Domingo, Jaungoikoaren Serbitzariak, emen nai dan asmotarako, neurri bikaiñean izan dituala Jaungoikoagazko onoi-menok, Siñismena, Itxaropena eta bai Jaungoikoaganako eta bai lagun urkoaganako Maitasuna, eta bardin*

*sustraizko diran onoimenok, Zurtasuna, Zuzentasuna, Neur-
rizkotasuna, eta Sendotasuna, euron ondokoakaz batera».*

Eta Erabagi au iragarri eta Santuen Arazoetarako-Kongre-
gaziño Santuaren agirietan idazteko agindu eban.

Erroman, urriko 11-n, 1980gno urtean.

Pedro Palazzini Kardenal, Buru danak.

L. S.

Jose Casoria, Foronantiana izeneko Gongotzaiñ
Sekretarioak

BURNI JORAKO, SUTEGIAN,
BAI ERABILTZE LUZEAN,
BAI AZKAR-AZKARREKOAN...
(Estampados-Forjados delakoan)

REMIGIO ETXEBERRIA

Txonta, 12 — E I B A R